

INFORME DE LA SESSIÓ DE REFLEXIÓ RESPECTE LA IMPLEMENTACIÓ D'UNA ESTRATÈGIA COMUNITÀRIA

Novembre de 2017

Departament D'Acció Comunitària

Gerència de Drets de Ciutadania, Participació i Transparència.

Ajuntament de Barcelona

Presentació

El Departament D'Acció Comunitària, de la Gerència de Drets de Ciutadania, Participació i Transparència, de l'Ajuntament de Barcelona, va promoure la reflexió respecte la promoció d'una estratègia comunitària en el territori en el marc de les Jornades de les Energies Comunitàries el passat dijous 9 de novembre de 13:00 a 14:00. A la sessió van assistir 18 tècnics i tècniques de Barri de la ciutat de Barcelona.

La sessió va venir precedida d'una presentació del Document "Orientacions per a la definició d'una estratègia comunitària" amb la finalitat d'aterrar la reflexió posterior. Aquest document és el resultat de la sessió.

Dinàmica de Treball

La sessió de reflexió es va iniciar amb una primera presentació de les persones assistents en què a més de dir el seu nom i el barri on treballaven, feien una primera aportació respecte com percebien aquesta proposta de definició de l'estratègia comunitària.

En un segon moment es va aprofundir respecte "quines necessitats com a professionals del territori tenien per definir l'estratègia comunitària en el seu territori?". Aquestes necessitats vindrien definides per les dificultats, els reptes i les oportunitats que cadascú identifica en el seu context.

Resultats de la sessió

Amb relació al document d'orientacions en la definició d'una estratègia comunitària

Les aportacions amb relació a la primera percepció amb relació el document d'*Orientacions en la definició d'una estratègia comunitària* els resultats van ser els següents:

- Posar ordre.
- Crear un punt de partida.
- *Pistar*.
- Eines.
- Imprescindible.
- Oportunitat.
- Reforçar xarxa i visió comunitària.
- Acció comunitària al Pla de Barris.
- Aprenentatge.
- “*Work in progress*”
- Obvi i complexa al mateix temps.
- Sorpresa i expectativa.
- Confusió.
- (Respecte el tècnic de barri) sobrevalorat, sobreexplotat, sobredimensionat.
- Incorporar a la visió als tècnics/ques de barri.
- Som mirall.

Si observem les aportacions podem identificar diferents blocs, des d'aspectes més vivencials a més operatius. I d'aspectes més vinculats a la pròpia estratègia, a la visió del propi tècnic/a de barri:

- Un bloc d'aportacions fan referència a l'oportunitat que pot suposar aquesta mirada i document, en la mesura que pot ser una eina que ajudi a donar pistes i a iniciar un treball imprescindible per reforçar la xarxa i la visió comunitària, i posar ordre.
- Un segon bloc que fa referència a la necessitat d'aprendre i a treballar de manera continua, per anar evolucionant i millorant el treball amb la ciutadania i els serveis municipals.

- Un tercer bloc gira amb relació als sentiments diferents que desperta aquesta perspectiva respecte el paper que poden jugar els tècnics i tècniques de barri i que se'ls demana. Això va des de la sorpresa i la confusió, a l'obvietat i la dificultat per implementar aquesta tasca, o com aquesta mirada sobrevalora, sobredimensiona o sobreexplota el tècnic/a de barri.

Referent a les necessitats dels tècnics i les tècniques de barri

Aquesta segona reflexió anava vinculada a les necessitats perquè els i les tècnics/ques de barri puguin desenvolupar un paper actiu en la tasca de definir aquesta estratègia comunitària. Es va assenyalar:

- Es percep la necessitat per part d'algunes persones d'aterrar *què és i què no és una acció comunitària*. En aquest sentit, es valora que aquest segon document resulta més entenedor en tant que operatiu que el Document marc, considerat més conceptual. A més, el fet que des de diferents àrees (salut, escola, serveis socials, etc.) s'interpreta de manera diferent no ajuda. I per tant, es demana un **acord entre els diferents àmbits** i districtes a l'hora de definir aquest concepte.

A partir de **compartir una mateixa visió "d'allò que és comunitari"**, és possible fer una **estratègia comunitària comuna** per part de tots els agents públics a cada territori. Per fer això, seria bo fer formacions conjuntes.

Un altre aspecte important és la necessitat d'un **lideratge polític** clar respecte l'acció comunitària al territori. Per això cal incidir en la dimensió política de manera que aquesta defineixi l'encàrrec i la voluntat política de l'estratègia comunitària. Aquesta voluntat i lideratge serà determinant en la definició de l'estratègia comunitària.

- També cal **definir el lideratge a nivell tècnic**. En aquest sentit, hi ha dubtes respecte el paper que poden tenir els i les tècniques de barri. Es valora que seria necessari definir l'encàrrec que se'ls fa i posar-lo amb consonància amb la resta de tasques que tenen encomanades. En aquesta línia, s'observa que **un/a tècnic/a de barri no es pot equiparar al d'un/a tècnic/a comunitari/a**. S'afegeix que en la majoria de casos tenen formacions i rols diferents i, en tot cas, cal veure la seva complementarietat. Però, també es valora que no tots els tècnics/ques de barri han de tenir el mateix rol.

Tot i això es valora necessari disposar **d'espais conjunts de formació** i de **reflexió conjunta entre tècnics/ques de barri**, i entre **tècnics/ques de barri i tècnics/ques de Plans de Desenvolupament Comunitari**. És fonamental compartir experiències i enriquir-se entre els diferents professionals.

També cal treballar l'encaix **entre els i les tècnics/ques sectorials de districte i els/les tècnics/ques de barri** en la definició i execució de l'estratègia comunitària. A més, són necessàries més recursos humans de proximitat en els barris per treballar una estratègia comunitària.

Es percep la necessitat d'un **suport estratègic** per ajudar a pensar i donar eines per fer aquesta anàlisi. En aquest sentit, es valora convenient, en ocasions, disposar d'una mirada tècnica externa per acompanyar en aquesta anàlisi.

En la definició dels projectes dins del desenvolupament de l'estratègia comunitària es requeria un suport que ajudés a l'elaboració i planificació d'aquests. És a dir, **suport en la definició de projectes** per treballar de manera comunitària.

Es valora necessari disposar **d'eines per optimitzar el temps** dels i les tècnics/ques de barri perquè actualment tenen moltes funcions i tasques. A més, acostumen a rebre encàrrecs que requereixen de respostes immediates en un marc de situacions complexes.

Aquesta operativitat en la feina i l'organització comporta **no crear més estructures** de les que ja hi ha, sinó optimitzar i aprofitar els espais existents. A més, cal prioritzar entre la multiplicitat d'encàrrecs que ja tenen els tècnics i les tècniques de barri. En aquest sentit, es valora necessari per als tècnics de barri un **suport per a la gestió en situacions complexes**.

També calen **eines per avaluar** i definir l'èxit o no d'una intervenció comunitària. Aquestes eines són clau per a l'anàlisi i definició de què és i què no és una acció comunitària i quins objectius persegueix.

Reflexions

A partir de les aportacions realitzades per les persones participants en el treball del grup, des d'indic observen algunes qüestions a assenyalar:

- En primer lloc, s'observen **actituds i predisposicions molt diverses** entre els i les professionals assistents, tots ells tècnics i tècniques de barri però amb diferents contextos, bagatges i perspectives respecte la proposta de definició d'una estratègia comunitària i el seu paper. Hi havia valoracions molt diverses respecte el paper dels propis tècnics i tècniques de barri respecte la definició de l'estratègia comunitària:
 - Des de les persones que consideren que fa temps que estan treballant amb una mirada comunitària en l'acció, a aquelles que consideren que la seva feina ha de centrar-se en les tasques actuals ja encomanades i per tant, no haurien d'assumir nous rols. I dintre d'aquest ampli ventall tots els matisos que hi puguin haver.
 - També és cert que hi ha persones que porten 10 anys treballant en un territori, i altres que s'acaben d'incorporar.
 - Hi ha tècnics de barri que treballen en barris amb Pla de Desenvolupament Comunitari, i altres que no. Això implica barris amb equips propis per al desenvolupament d'una estratègia comunitària i altres que no en disposen.
- En segon lloc, s'observa que, si bé el document *d'Orientacions per a la definició d'una estratègia comunitària* els atorgava un rol important, aquest estava atribuït des del **reconeixement al paper que ja estan desenvolupant**, no respecte la sobrecarrega d'una responsabilitat més. És més, la idea era oferir una **direccionalitat i intencionalitat** a algunes de les activitats que ja estan realitzant actualment, no pas incorporar una tasca més a les tasques que ja estan realitzant actualment. La idea va més relacionada a canviar algunes maneres de fer i incorporar noves perspectives que a canviar les tasques que estan desenvolupant actualment.

Algunes de les afirmacions realitzades durant la reflexió indiquen una certa confusió entre el moment d'exploració de l'estratègia comunitària i el desenvolupament de la mateixa. Per tant caldria incidir en la finalitat del document *d'Orientacions per a la definició d'una estratègia comunitària* per una millora entesa del mateix i del paper que s'atorga als i les tècnics/ques de barri. És a dir, diferenciar el rol del tècnic de barri durant l'exploració de

l'estratègia comunitària en un territori, del suport específic que pot requerir en el desenvolupament de les línies o àmbits d'acció.

- Amb relació a les necessitats que tenen com a professionals per poder definir una estratègia comunitària s'observen **tres tipus diferents de necessitats**:
 - Unes fan referència a “l'organització”:
 - **Definir i consensuar entre les diferents àrees el concepte i l'estratègia comunitària** (educació, serveis socials, salut, etc.).
 - **No generar més espais** de treball i **optimitzar els existents**.
 - Unes altres fan referència als recursos i equips humans del territori:
 - **Enfortir el lideratge polític** del territori perquè lideri l'estratègia comunitària com a pròpia.
 - Conscienciar de la *mirada comunitària* a tots els **serveis sectorials del districte**.
 - Vincular i posar en relació els i les tècnics/ques de barri amb els i les **professionals dels Plans de Desenvolupament Comunitari**.
 - I finalment, unes altres fan referència als **tècnics i tècniques de barri** en tant que professionals del territori amb un paper actiu en la definició de l'estratègia comunitària:
 - **Suport estratègic** per ajudar a pensar i ordenar l'estratègia comunitària.
 - Suport en la **gestió de projectes** amb una dimensió comunitària.
 - Eines per **avaluar la dimensió comunitària** dels actuacions.
- Per últim, també hi va haver demandes de necessitats com a tècnics de barri que anaven **més enllà del seu paper en la definició i desenvolupament d'una estratègia comunitària**. Temes com:
 - La gestió de situacions complexes.
 - La immediatesa en les respostes.
 - Eines per optimitzar el temps.

Les persones assistents van considerar que seria bona una doble continuïtat en la reflexió:

- Un espai de contrast i d'intercanvi d'experiències i coneixements entre els i les mateixos tècnics/ques de barri. Per aprendre uns dels altres i identificar bones practiques, que han funcionat en altres territoris per adaptar-les en el seu.

- Formació específica en temes concrets. Si bé, potser seria més enriquidor la producció de projectes conjuntament.

També cal especificar que se'ls demana i en quina mesura ho poden fer, i en cada cas concret identificar el suport que poden requerir. En aquest sentit, cal treballar en el seu encaix dintre de les seves funcions en el districte, per no entrar en contradiccions o sobrecàrregues, aspecte que segurament implica reforçar el treball conjunt del SAC amb els responsables de cada Districte.